

На сваім месцы

«РУКІ ЗАНЯТЫЯ? НЕ ЗМЕРЗНЕШ!»

Будаўнік з СВК пра жаданне працаваць

Вялікія гарады ці не з кожным днём становяцца яшчэ большымі: тут узводзяцца новыя дамы, офісы, школы і дзіцячыя садкі. Таму здаецца, што будаўнік — прафесія перш за ўсё «гарадская». Але вёсцы сёння на пастаяннай аснове таксама патрэбны маладыя спецыялісты ў гэтай галіне. 21-гадовы майстар-будаўнік Іван МАКАЕД раскажаў пра сваё жыццё і работу ў СВК «Велута» Лунінецкага раёна.

Хлопец прыйшоў сюды летася на адпрацоўку пасля каледжа. Ён лічыць, што яму пашанцавала. Некаторыя аднакурснікі Івана з-за недахопу працоўных месцаў вымушаны былі ўладкавацца звычайнымі будаўнікамі, а хтосьці і ўвогуле атрымаць вольны дыплом.

— Да вясковага жыцця мне не прывыкаў: я нарадзіўся і вырастаў у вёсцы Вялікія Чучавічы, якая знаходзіцца за трынаццаць кіламетраў ад Велуты. І калі многія баяцца размеркавання з-за невядомасці, якая іх чакае наперадзе, то мне нічога новага тут не адкрылася, усё было знаёмым, — расказвае малады майстар.

За Іванам замацавана брыгада з пяці чалавек: трое нядаўніх выпускнікоў каледжа і двое будаўнікоў, якія старэйшыя за брыгадзіра прыкладна на дваццаць гадоў. Ён дае распара-

Брыгада Івана (ён першы злева) не толькі будзе, але і займаецца дэмантажом старых будынкаў у Велуце.

джэнні, каардынуе іх работу, сочыць за якасцю выкананага.

— Са старшым пакаленнем працей: яны мне дапамагаюць, ведаюць тонкасці і нюансы працы, за любое заданне бяруцца без лішніх пытанняў. З маладымі знайсці паразуменне атрымліваецца не заўсёды, часта даводзіцца чуць фразы: «Нас гэтаму не вучылі» ці «Мы не ўмеем». У прафесійна-тэхнічным каледжы даюць толькі «азы». Астатняе спасцігаецца ўжо непасрэдна падчас работы, а тут галоўнае, на мой погляд, — не ўхіляцца ад яе.

Іван працуе шэсць дзён на тыдзень (у суботу толькі да абеда).

Кожную раніцу ён атрымлівае ад кіраўніцтва заданне для сваёй брыгады. Працы ў будаўнікоў у СВК хапае, без справы яны не сядзяць ніколі, бо заўсёды трэба нешта адрамантаваць ці перабудаваць.

— Здаецца, што не хапае пэўных будаўнічых матэрыялаў. У такіх сітуацыях мы не чакаем, калі яны з'явіцца, а пераключамся на іншыя заняткі, якія патрабуюць толькі нашых уменняў. Выкручваемся, нешта прыдумляем, і рукі заўсёды працуюць, — расказвае хлопец. — Халоднае надвор'е, дарэчы, таксама не прычына, каб работа спынілася. Замярзаш толькі тады, калі стаіш

на вуліцы без справы. А мы ж рухаемся ўвесь час, таму ніякі холад нам не замінае.

Самае складанае ў прафесіі майстра, па словах Івана, — гэта запаўняць бланк нарада на здзельную работу ў пачатку кожнага месяца. Згодна з гэтай паперай, брыгадзе налічваецца зароботная плата. Працуюць яны па-рознаму, бывае, што ў пэўныя месяцы выконваюць вельмі многа заданняў, але сродкаў, каб за іх заплаціць, у СВК хапае не заўсёды... Тады ў брыгады ўзнікаюць пытанні, і ў першую чаргу да Івана: можа, ён што забыў пазначыць, калі бланк запаўняць? Даводзіцца тлумачыць сітуацыю.

«З маладымі знайсці паразуменне атрымліваецца не заўсёды, часта даводзіцца чуць фразы: «Нас гэтаму не вучылі» ці «Мы не ўмеем».

— Для мяне размовы, якія тычацца фінансаванага боку нашай працы, не самыя прыемныя, — прызнаецца хлопец. — Быць будаўніком — справа дакладна нялёгкае, але заробкі ў нас даволі сціплыя. Я атрымліваю каля 270 рублёў, нават мае маладыя падначаленыя з брыгады спачатку больш мелі. З іншага боку, ведаю, што ёсць у нас і тыя, хто з дыпло-

мам аб вышэйшай адукацыі зарабляе менш за мяне.

Летам падчас водпуску Іван не адпачываў, а пайшоў на падпрацоўку ў прыватную фермерскую гаспадарку. Ён прызнаецца, што на ўласныя патрэбы зарплаты не хапае.

— Не скажу, што ў нашай вёсцы так ужо шмат спосабаў патраціць грошы. Хутчэй, наадварот, — разважае малады майстар. — Бацькі дапамаглі купіць аўтамабіль, а ён патрабуе немалых сродкаў. Дома ж на выхадных сядзець не хочацца: у горад, бывае, з сябрамі ездзім ці на дыскатэку ў іншую вёску. На паліва грошы патрэбны, а там на каву ці на білет у клуб.

Адзінае, на чым у Івана атрымліваецца эканоміць, — жыллё. Гаспадарка выдзеліла на чацвярых маладых супрацоўнікаў асобны новы дом, які яны паміж сабой называюць інтэрнатам. «Праўда, вахцёра няма, умовы вельмі добрыя, і плацім мы толькі за камунальныя паслугі. Гэта, безумоўна, плюс да працы ў вёсцы, але заўсёды з халастымі калегамі жыць не будзеш, — дзеліцца думкамі Іван. — Пакуль мая дзяўчына вучыцца, таму канкрэтных планаў на бліжэйшую будучыню ў мяне няма. А што далей — час пакажа».

Ганна КУРАК, студэнтка V курса Інстытута журналістыкі БДУ.

УБАЧЫЦЬ «КАРЦІНУ» ЗЛАЧЫНСТВА

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Працавітасць і мэтанакіраванасць будучых крыміналістаў праяўляецца яшчэ ў сценах Акадэміі. За гады навучання ў групе Мікалая і Аляксея з 27 чалавек толькі адзін «сышоў з дыстанцыі».

— Сустрэлі на рабоце нас, маладых, «зялёных», добра, — смеецца Мікалай. — Старэйшыя калегі парадамі проста закідалі, толькі паспывай занатоўваць.

— У 2011 годзе конкурс сярод дзяўчат быў 50 чалавек на месца. Але я свой шанец не ўпусціла, — з гонарам кажа **Настасся ГЕТМАНСКАЯ, лейтэнант юстыцыі, эксперт крыміналістычнага сектара Маладзечанскага міжраённага аддзела Дзяржаўнага камітэта судовых экспертаў**, якая сёлета таксама скончыла Акадэмію і прыступіла да абавязковай адпрацоўкі.

Насця расказвае, што на выбар будучай прафесіі паўплывала цяга да загадак, таямніц. Судовы эксперт з дзяцінства зачытваўся дэтэктывамі.

— Скажу, што дзяўчыне нялёгка вучыцца на «мужчынскім» факультэце. Была складана прывыкнуць да формы, службы, распарадку дня, звальненняў, незвычайнага быту. З часам, вядома, прывыкаеш і нават пачынаеш бачыць у гэтым плюсы, — дзеліцца думкамі Насця.

Дзяўчына прызнаецца, што на рабоце малады спецыяліст атрымлівае шмат інфармацыі. І ўсяму хочацца навучыцца, штосьці даводзіцца чытаць дома, каб не падвесці старэйшых калег.

— Першае дзяжурства было вельмі хваляючым, але я справілася. Разумею, у тэорыі на «месцы здарэння»

Судовы эксперт-криміналіст Настасся Гетманская.

ў цябе ўсё дакладна: па пунктах распісана, што, як, з дапамогай чаго і калі трэба рабіць. На практыцы ж з'яўляецца шмат фактараў, якія збіваюць: недахоп часу, шматлікія пытанні пацярпелых і іншае. Але я разумею, што ўсё наладзіцца з часам.

Прафесіяналізм прыходзіць з вопытам, пацвярджае і куратар наваспечаных крыміналістаў — **маёр юстыцыі, старшы эксперт-криміналіст Мінскага міжраённага аддзела Дзяржаўнага камітэта судовых экспертаў Дзмітрый РАБЦАЎ**:

— Маладым спецыялістам пакуль не хапае вопыту, ад якога залежыць хуткасць выканання экспертызаў. А ў на-

шай справе час адыгрывае важную ролю. Упэўненасць не толькі ў сваіх ведах, але і ў дзеяннях — вось што патрэбна тым, хто толькі прыходзіць да нас. Мы, у сваю чаргу, стараемся дапамагчы малодшым калегам замацаваць іх сістэму ведаў, давесці свае дзеянні да аўтаматызму.

Судовы эксперт апрацоўвае спецыяльнымі сродкамі месцы магчымага кантакту злачынца з паверхнямі, прадметамі, фатаграфуе наваколле, дапамагае следчаму адбіраць улікі злачынства. На выклік звычайна прыязджае следча-аператыўная група, якая складаецца з судовага эксперта, следчага, аператыўнага супрацоўніка і кіроўцы-міліцыянера.

— У нашай прафесіі шмат нюансаў. Напрыклад, пры апісанні злупка падэшваў малады спецыяліст павінны навучыцца правільна выкладаць свае думкі, каб чалавек збоку зразумеў усю «карціну». На заключэннях экспертаў-криміналістаў ляжыць вялікая адказнасць, таму права на памылку ў нас няма, — падкрэслівае Дзмітрый.

Стаць экспертамі-криміналістамі могуць і выпускнікі грамадзянскіх ВНУ. Для гэтага неабходна скончыць кур-

сы пры Інстытуце павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў Дзяржаўнага камітэта судовых экспертаў.

— Маладым судовым экспертам прапануецца інтэрнат або аплатаецца частка ад сумы за арэнду кватэры. Акрамя гэтага, мы маем права на атрыманне льготнага крэдыту

Судовыя эксперты Дзмітрый Рабцаў і Мікалай Ярашэнка за работай.

на будаўніцтва жылля, можам прэтэндаваць на арэндную кватэру. Водпуск у судовых экспертаў — да 45 дзён, — расказвае Мікалай.

Свае заробкі маладыя спецыялісты не агучваюць, але кажуць, што на жыццё ім хапае. Да таго ж і прэмію за добрасумленную працу ніхто не адмяняў.

— Спачатку мужчыны-калегі трохі жартавалі: «Ідзі дамоў, пакуль не позна. Што ты тут забылася?» Але праз тыдзень зразумеў, што гендарныя стэрэатыпы лепей адкінуць: пол на якасць работы не ўплывае. Галоўнае —

любіць сваю справу, — дзеліцца Настасся. — Увогуле, дзяўчаты больш адказныя і карпатлівыя. Напрыклад, мне падабаецца праводзіць почырказнаўчыя экспертызы, у той час як хлопцам у Акадэміі гэты занятак падаваўся сумным.

Наваспечаныя спецыялісты ўсё ў адзін голас кажуць, што вольнага часу ў іх мала. Маладыя судовыя эксперты чытаюць кнігі, у тым ліку па крыміналістыцы, слухаюць музыку, займаюцца спортам.

Настасся не хавае, што вельмі задаволеная месцам свайго размеркавання. Дзяў-

чына вярнулася на сваю малую радзіму, у Маладзечна. Там бацькі, сябры. Як кажуць, дома і сцены дапамагаюць. Аляксей родам з Нясвіжа. Хлопец прызнаецца, што розніцы, у якім горадзе працаваць, няма. Галоўнае, каб справа прыносіла задавальненне і калектыў падтрымліваў.

— Як кажуць, нам ёсць куды расці і да чаго імкнуцца, — падсумаваў Мікалай. — Будзем старацца. Прыходзьце да нас праз год. Упэўнены: расказаць будзе што.

Кацярына АСМЫКОВІЧ, asmykovich@vziasda.by

У спецыяльным чамаданчыку — усё патрэбнае для работы.

Фота Надзеі БУЖАЧ.